

सूचना - सर्व प्रश्न आवश्यक.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. अनुसूचित जातीच्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन स्पष्ट करा.
३. पर्यावरण अवनतीची कारणे सांगा.

२. भारतीय नागरिकांचे मूलभूत हक्क स्पष्ट करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. प्रदूषण अर्थ व परिणाम स्पष्ट करा.
३. खालील शास्त्रज्ञांची माहिती द्या. - १. पायथागोरस २. सॉक्रेटिस

२. आपत्ती संकल्पना व प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. विज्ञान व तंत्रज्ञान यामधील फरक स्पष्ट करा.
३. गटचर्चेसाठी आवश्यक मार्गदर्शन स्पष्ट करा.

२. श्रवण प्रक्रियेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. 'स्त्रीयांसाठी महाराष्ट्र राज्य आयोग' स्पष्ट करा.
३. आरोग्याची संकल्पना व आरोग्य निश्चितीचे घटक स्पष्ट करा.

२. नेतृत्वाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणतेही ३)

(१५)

१. जॉर्ज बर्कले
४. आपत्ती व्यवस्थापन
२. वायू प्रदूषण
५. जल प्रदूषण

३. जॉर्ज लॉर्ड

XXXXXXXXXX

0HBA1316 FC

Time-2½ Hrs.

Marks- 75

Note:- All question are compulsory.

Q.1 Write any two questions.

(15)

1. Write the Human Rights Violations of Scheduled Cast?
2. Explain the fundamental rights of Indian citizen?
3. Write the causes of Environment Degradation?

Q.2 Write any two questions.

(15)

1. Explain the meaning & effects of pollution?
2. Explain the concept & types of Disaster?
3. Write about following scientists. 1) Pythagoras 2) Socratis

Q.3 Write any two questions.

(15)

1. Explain the distinction between science & technology ?
2. Write the features of listening? 3. Write the Guidelines for Group discussion?

Q.4 Write any two questions.

(15)

1. Explain the Maharashtra State Women Commission.
2. Explain the types of Leadership. 3. Write the concept & determinants of Health.

Q.5 Write a short note. (Any-3)

(15)

1. George Berkley
2. Air Pollution
3. John Lord
4. Dealing Disasters
5. Water Pollution.

XXXXXXXXXX